

Щербиніна Єлизавета Михайлівна
ХНЕУ імені С. Кузнеця
Факультет економіки і права,
3 курс, група 6.05.081.10.20.2
Науковий керівник – к. ю. н., доцент кафедри
правове регулювання економіки Лисяк О. І.

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ

Молодь є головною рушійною силою сучасного суспільства та однією з найбільш вразливих категорій економічно-активного населення. Завдяки високому інтелектуальному потенціалу, мобільності та гнучкості молодь має змогу вплинути на суспільний прогрес, при цьому, визначаючи майбутнє суспільства та держави. Тому, одним з найперспективніших напрямків залучення молоді в суспільні процеси країни є забезпечення молоді робочими місцями.

На шляху вступу України до глобалізованого економічного простору особливу актуальність варто приділити працевлаштуванню та зайнятості молоді. Незважаючи на задекларовані державою законодавчі норми щодо гарантування рівних можливостей у виборі професій та забезпечення працездатній молоді надання першого робочого місця, економічні передумови не сприяють повноті реалізації її трудового потенціалу, а розбалансованість між попитом на роботу та її пропозицією, неузгодженість вимог роботодавців до молодого фахівця з рівнем та якістю його освіти посилюють напругу на ринку праці і в суспільстві [1].

У різних частинах світу по-різному встановлені межі молодіжного віку, наприклад, у світі вікові межі молоді коливаються в інтервалі від 13 до 35 років, в Європі молодь це люди від 15 до 30 років. Відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики», молодь – це громадяни віком від 14 до 35 років [2].

На сьогоднішній день, поняття молоді набуває нового змісту. Отже, молода людина після 30 років вже є дорослою людиною, яка, за загальним правилом, одружена, має дітей і розпочала самостійне і трудове життя. Але, оскільки, у кожній людини ці події настають у різний період – складно визначити вікові рамки молодої людини. Загалом, визначено, що нижня межа віку це 14-16 років, а верхня – 25-35 років. За законодавством України особа є молоддю упродовж 20-ти років, за цей період вона проходить різні етапи свого життя, протягом яких вона потребує певної підтримки як від близьких людей, так і від держави. Важливо, щоб державне регулювання було направлено на вирішення проблем конкретної групи осіб. Тому, без визначення окремих груп осіб за віком неможливо побудувати ефективного механізму державного регулювання, який існує для загальної категорії молоді віком від 15 до 35 років. Тому що, особи, яким від 15 до 20 років мають зовсім відмінні проблеми, ніж особи, яким вже по 30-35 років. Тому, я вважаю, що необхідно ввести розмежування молоді на дві окремі категорії: молодь, яка навчається (віком від 15 до 25 років) та молодь, яка розпочала трудову діяльність (віком від 26 до 35 років) [1].

Саме через певні особливості молодої робочої сили є окремі характеристики ринку праці молоді, а саме:

- нестійкість попиту та пропозиції, що виходить із невизначеності молоді;
- низька конкурентоспроможність молоді, у порівнянні зі старшою за віком робочою силою з досвідом роботи;
- постійне збільшення чисельності робочої сили, що пов'язане з щорічним випуском із навчальних закладів молодих працівників;
- професійною варіативністю, зумовленою професійною підготовкою молоді за різними спеціальностями [1].

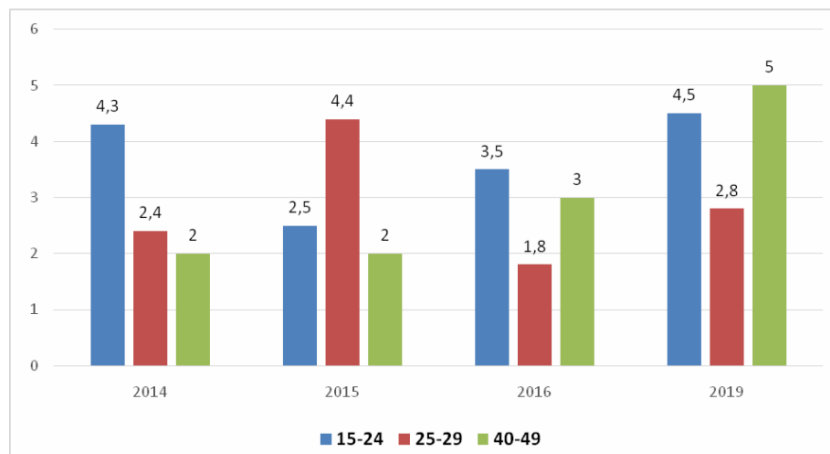
Коли молодь закінчує навчання у навчальному закладі, вона виходить на ринок праці і стикається з проблемою працевлаштування. При цьому, молодь є менш конкурентоспроможною на ринку праці, тому, потребує додаткового захисту під час свого

професійного становлення. Загальними проблемами, з якими стикається молодь у період свого трудового старту є пошук першого робочого місця та успішний початок трудової діяльності [1].

Основний закон закріплює основні соціально-економічні права громадян, у тому числі, право на працю. Основним законом, який регулює зайнятість населення є Конституція України. Саме у частині 2 статті 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. В Україні на законодавчому рівні заборонено будь-яку дискримінацію у сфері праці, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей. Стаття 24 Конституції України зауважує, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом [3].

Новий Закон України «Про зайнятість населення» у частині 2 статті 24 встановлює заходи сприяння зайнятості населення. До них належать: 1) професійна орієнтація та професійне навчання; 2) стимулювання створення нових робочих місць, працевлаштування безробітних; 3) сприяння самозайнятості населення, організації підприємницької діяльності; 4) сприяння забезпеченню молоді першим робочим місцем, проходженню стажування у роботодавця; 5) сприяння зайнятості осіб, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці; 6) забезпечення участі безробітних у громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру; 7) інші програми сприяння зайнятості населення, які запроваджуються окремими рішеннями Кабінету Міністрів України [4].

Рівень молодіжного безробіття в Україні протягом останніх років залишається стабільним і при цьому дуже високим. Найбільше від безробіття потерпають молодь у віці від 15 до 24 років, рівень безробіття яких у 2015–2019 рр. становив близько 23 %. Я вважаю, що це відбувається тому, що значна частина цієї вікової групи не має необхідних навичок, знань та досвіду роботи. Високим залишається і рівень безробіття і для вікової групи 25-29 років у 2015-2019 рр. – трохи більше 11%. Я вважаю, що це пов'язано з проблемами пошуку першого робочого місця і трудової адаптацією на ньому (рис. 1) [1].

Аналіз вікової структури довготривалого безробіття в Україні показує, що серед осіб, які протягом довгого часу шукають роботу є молодь. Понад 12 місяців шукає роботу молодь віком від 15 до 34 років близько 40%. Серед безробітних у віці до 35 років, які мали професійний досвід, на початок січня 2020 року кожний п'ятий раніше працював у сфері торгівлі та ремонті, 88% були зайняті у сфері державного управління та обов'язкового соціального страхування; 14% працювали у сільському, лісовому, рибному господарстві та у переробній промисловості. Решта громадян не була зайнята більше 1 року або належала до випускників навчальних закладів різних типів, які не мали професійного досвіду [1].

Довгострокове перебування у стані безробіття збільшує для працівників ризику втрати навичок та професійних вмій, призводить до ослаблення мотивації до активного пошуку роботи; зменшує шанси на працевлаштування; має наслідком зниження рівня життя, поступову деградацію особистості та звужує можливості до самореалізації. Фахівці

вважають, що упродовж 12 місяців у осіб, не зайнятих трудовою діяльністю, втрачається здатність до самоорганізації.

У період розвитку соціального та глобалізаційного світового економічного простору розвиток трудового потенціалу неможливий без ефективного державного регулювання, що буде своєчасно та в повному обсязі вирішувати проблем молоді. Наявні в Україні методи правового регулювання ринку молоді не повною мірою враховують характерні риси цієї вікової категорії. Тому важливе значення набуває створення комплексного механізму державного регулювання ринку праці молоді, що забезпечить професійне самовизначення та розвиток молоді, реалізацію її трудового потенціалу, підвищення мотивації молоді до праці [1].

Список використаних джерел:

1. Павлюк Т. І. Стан та проблеми працевлаштування молоді в Україні // Ефективна економіка. 2020. № 12. - URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8432> (дата звернення: 06.05.2023). 2. Закон України «Про основні засади молодіжної політики»: Закон України від 27.04.2021 № 1414-IX. Відомості Верховної Ради України, 2021. № 28. Ст.233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20/stru#Stru> (дата звернення: 06.05.2023). 3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України, 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 06.05.2023). 4. Закон України «Про зайнятість населення»: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. Відомості Верховної Ради, 2013. № 24. Ст.243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 06.05.2023).